

0109

6

A

Total No. of Questions—16

Total No. of Printed Pages—4

Regd. No. [REDACTED]

Part II

SANSKRIT, Paper - I

(Second Language)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Note:

1. All questions should be attempted.
2. Question Nos. 1, 2 & 3 should be answered in the medium of instructions of the candidate.
3. The remaining questions should be answered in Sanskrit (Devnagari Script) only.
4. The bits of a question should be attempted together.

सूचना :-

1. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः ।
2. प्रथम, द्वितीय, तृतीय प्रश्नान् विहाय अन्ये प्रश्नाः संस्कृतभाषयैव (देवनागरी लिप्या समाधेयाः ।
3. अंशयुक्तस्य प्रश्नस्य अन्तर्गतांशाः एकत्रैव समाधेयाः ।

I. एकं श्लोकं पूरयित्वा, तस्य भावं लिखत ।

1×6=

1. परिवर्तिनि समुन्नतिम् ॥

2. दुर्जनः भयङ्करः ॥

II. एकं निबन्धप्रश्नं समाधत्त ।

1×6=

1. रामस्य वनवासं वर्णयत ।

2. नारदतुम्बुरौ उभयोः तारतम्यं कथं ज्ञातवन्तौ ?

III. एकं निबन्धप्रश्नं समाधत्त ।

1. कीर्तिसेनायाः वीरतां सोदाहरणं विशदीकुरुत ।

2. शिबिचक्रवर्तिनः भूतदयां विवृणुत ।

IV. चतुर्णां प्रश्नानां समाधानानि लिखत ।

1. निपुणः चेत् वणिक् किं कृत्वा सुखी भवति ?

2. हीरालालस्य माता कति रोटिकाः निर्मितवती ?

3. पेटिका कैः पूरिता आसीत् ?

4. राज्ञः सुकृत शर्मणः प्रासादः कैः अलङ्कृतः ?

5. संजीवस्य पिता किमभिधाय राजीवम् अभ्यनन्दत् ?

6. अब्दुल् कलामः कैः पुरस्कारैः सम्मानितः ।

7. एकदा नीलाम्बा कां दृष्टवती ?

8. राजा सुकृतशर्मा एकदा किम् अचिन्तयत् ?

V. द्वयोः ससन्दर्भा व्याख्यां लिखत ।

1. पूर्वं दत्तवरा देवी वरमेनमयाचत ।

2. शिरः पश्यामि भासस्य न गात्रम् ।

3. लीलामनुष्य हे विष्णो युवयोः करवाम किम् ?

4. ततो विहाय मां गत्वा वैकुण्ठं पृच्छतं युवाम् ।

VI. द्वयोः ससन्दर्भा व्याख्यां लिखत ।

1. न कोऽप्यर्थी मत्तो विमुखो याति ?

2. एषा वैद्यवेषं विधाय मह्यं जीवितं व्यतरत् ।

3. सत्यं दयालुरेवासि ।

4. राजन्! श्रवणोऽस्मि नाम्ना ।

VII. द्वौ लघुप्रश्नौ समाधत्त ।

1. कस्य जिह्वा धन्या ?

2. पार्थः द्रोणं किमिति अभ्यभाषत ?

3. कृष्णः सिन्धुं किमाह ?

4. नारदः कीदृशः इत्येव गण्यः स्यात् ?

VIII. द्वौ लघुप्रश्नौ समाधत्त ।

2×3=6

1. दशरथः कस्य शब्दं शुश्राव ?

2. वणिजो धनपालितस्य का बभूव ?

3. भगवता समुद्रः किमिति अभिहित ?

4. जगदीशः कान् गृहीत्वा परिशीलयति स्म ?

IX. एकेन पदेन समाधत्त ।

5×1=5

1. कः पशुः भवति ?

2. गुहः कः ?

3. सलिले अवगाढं द्रोणं कः जग्राह ?

4. यमस्य दयिता पुरी का ?

5. मुनिद्वन्द्वं कीदृशम् आअनेयम् ऐक्षिष्ट ?

X. एकेन पदेन समाधत्त ।

5×1=5

1. चिरायुः कं यौवराज्ये अभिषिक्तवान् ?

2. धनपालितः कीर्तिसेनां कस्मै ददौ ?

3. कः दुर्जयः ?

4. विहगोत्तमः कः ?

5. जगदीशः किं शास्त्रं प्रति आकृष्टः अभवत् ?

XI. संवित्परीक्षा - अधोनिर्दिष्टकथां पठित्वा, प्रश्नान् समाधत्त ।

5×1=5

हितोपदेशो मूर्खाय

गोदावरीतीरे महान् वटवृक्षः आसीत् । तस्मिन् बहवः शुकाः नीडानि निर्माय वसन्ति स्म । एकदा महती वृष्टिः आसीत् । तदा केचन मर्कटाः आपादमस्तकं क्लिन्नाः तं वृक्षम् आश्रयन्त । तान् दृष्ट्वा जातानुकम्पाः शुकाः भोः युष्माकं मनुष्याणाम् इव पाणिपादम् अस्ति खलु । तत् किं यूयं कुलायानि न निर्माथ? अस्मान् पश्यत । नीडवन्तः वयं वर्षासु अपि सुखेन जीवामः इति अवदन् । तत् श्रुत्वा मर्कटाः शुकाः

आत्मनः उपहसन्ति इति अमन्यन्त । ततः क्रुद्धाः ते शुकानां कुलायानि सर्वाणि उच्छिद्य अधः पातयामासुः ।

नीतिः- मूर्खाणां हितोपदेशः अपि प्रकोपाय भवति न तु शान्तये ।

1. वटवृक्षे शुकः कथं वसन्ति स्म ?
2. मर्कटाः कथम्भूताः वटवृक्षम् आश्रयन्त ?
3. मर्कटाः किमिति अमन्यन्त ?
4. क्रुद्धाः मर्कटाः किम् अकुर्वन् ?
5. अस्याः कथायाः का नीतिः ?

XII. चत्वारि सन्धिनामनिर्देशसहितं विघटयत ।

4×2=8

1. गजाननः	2. महोत्सवः	3. ममैव	4. वाण्येका
5. गुरवे	6. उदरेऽर्भकम्	7. कवीन्द्रः	8. हरये

XIII. चत्वारि सन्धिनामनिर्देशसहितं सन्धत ।

4×2=8

1. शुभ + अङ्गः	2. गुण + उत्तमः	3. महा + ऐक्यता
4. प्रति + उपकारः	5. तौ + अत्र	6. के + अपि
7. विद्या + अर्थी	8. सु + आगतम्	

XIV. द्वयोः शब्दयोः अन्त-लिङ्ग-वचनमात्रनिर्देशसहितं रूपाणि लिखत ।

2×4=8

1. कवि	2. सीता	3. मधु

XV. द्वयोः धात्वोः निर्दिष्टानि लकाररूपाणि लिखत ।

2×3=

1. भवतु	2. पठति	3. अगच्छत्	4. लभते

XVI. संस्कृतभाषया अनुवदत ।

5×1=

1. Let the teacher be your God.
2. Speech is the ornament.
3. Speak truth.
4. Boy studies Sanskrit.
5. Helping others is the merit.